

Protokoll 22.06.2021

Styremøte i Øvre Pasvik nasjonalparkstyre / Pa'ččjoogg meermeä'ccstu'vrr

Øvre Pasvik
nasjonalparkstyre

Báhpčaveaji
álbmotmea-
hccestivra

Pá'jj-Pa'ččjoogg
meermeä'cc

Tidspunkt: Tirsdag 22. juni 2021, kl. 17.00-21.00, Middag kl. 18.00-18.45.

Sted: Gjøkvassbu

Styremøtet var en del av en styrebefaring i Øvre Pasvik 22.-23. juni 2021

TILSTEDE:

Styret Kurt Wikan, leder Geir Mortensen, varamedlem for Cecilie Hansen Lena Norum Bergeng, varamedlem for Arne Liaklev	Sekretariat: Rolf E. Sch. Kollstrøm, nasjonalparkforvalter
Meldt forfall: Cecilie Hansen Hanne Christine H. Sundfær Arne Liaklev	

Sak 07/2021 Åpning av møte, registrering og godkjenning

- Registrering av deltakere, styret er beslutningsdyktig.
- Geir Mortensen ble valgt til å underskrive protokoll.
- Innkalling og saksliste ble godkjent.
- Protokoll fra styremøtet 20.04 2021 ble godkjent.

Sak 08/2021 Orienteringssaker

- Junior Ranger, henvendelse 31.05.21 fra Besøkscenter Øvre Pasvik nasjonalpark. Styret ber om at forvalter bistår Besøkscenteret-NIBIO Svanhovd om å få ut materiell fra Europarc Federation. En framtidig satsing fra styrets side må være i dialog med øvrige partnere i Pasvik Enare trilaterale park.
- Pasvik-Enare trilaterale park, -årlig møte i Advisory Board august 2021. Styreleder vil delta sammen med forvalter. (Dato senere endret til 09. september 2021).
- Besøk av Ånderdalen nasjonalparkstyre 2-3. juni 2021, Referat gitt under møtet, -tatt til orientering.

- D. TransParcNet Meeting 10th of June 2021 : *The contribution of the Transboundary Protected Areas to the EU Green Deal*, Referert under møtet, -tatt til orientering.
- E. Møte i Vegrådet for skogsveger i Pasvik 18. mai 2021, Referert under møtet, tatt til orientering.
- F. Evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder, Brev fra Miljødirektoratet 31.05.21 til KLD, Tatt til orientering.
- G. Besøk av Klima- og miljøminister S. Rotevatn 04-05.07.21, Styreleder og forvalter vil sammen med Besøkscenteret på Svanhovd møte ministeren 4. juli og nestleder Cecilie Hansen vil sammen med lokalt SNO være guide i nasjonalparken den 5. juli.
- H. Eventuelt.
1. Forvalter orienterte om meldinger om mulige forskriftsbrudd ved bålbrekking i nasjonalparken. Styret ber forvalter sjekke sakene nærmere og eventuelt foreslå oppfølging i et senere styremøte.

Sak 09/2021 Anbud på flytting av Gjøkvannskoia til Informasjonspunkt Gjøken

Anbudsrunderen på flytting av Gjøkvannskoia og gjenoppbygging med nytt inngangsparti ble lagt ut på Doffin mandag 4. juni 2021. Dette er en viktig del i etableringen av Informasjonspunkt Gjøken som er hoveddelen i styrets deltakelse i Kolarctic PAN (2019-2022). I prosessen har nasjonalparkstyret hjelp fra Statsforvalterens Fellestjenester.

Etableringen skjer i dialog med Svanhovd som Besøkscenter for Øvre Pasvik nasjonalpark. De er både partner i Kolarctic PAN og står som ansvarlig for utforming av publikumsutstilling og vil drifte anlegget etter ferdigstilling i september 2022.

Viktige datoer:

Aktivitet	Tidspunkt
<i>Eventuell tilbudsbefering/tilbudskonferanse</i>	<i>Ingen</i>
Frist for å stille spørsmål til konkurransegrunnlaget	Mandag 14. juni
Frist for å levere tilbud	Mandag 21. juni kl.11.00
Tilbudsåpning	Mandag 21. juni kl.11.30
Evaluering	21. juni- 24. juni

Eventuell dialog	23-24. juni
Valg av leverandør og meddelelse til leverandører	Mandag 28. juni
Karensperiode	10 dager
Kontraktsinngåelse	Fredag 9. juli
Tilbudets vedståelsesfrist	30. august

Vedtak

Nasjonalparkstyret gir styreleder og forvalter fullmakt til å framforhandle en kontrakt om flytting og gjenoppbygging av Gjøkvannskoia innenfor budsjetttrammene i Kolarctic PAN og styrets tiltaksmidler. Styret godkjenner at Multiconsult Kirkenes, engasjeres for å bistå styret fram til ferdigstilling og overlevering i august 2022.

Sak 10/2021 Søknad om innsamling insekter Øvre Pasvik nasjonalpark

Reidar J D I Voith søker sammen med Per Kristian Slagsvold om tillatelse til å samle sommerfugler i Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde i et tidsrom for to uker fra 5. -19 juli, i forbindelse med et kartleggingsprosjekt for sommerfugler i Øst-Finnmark. Vedlagt er søknad datert 2. juni 2021 med tilleggsbeskrivelse datert 3. juni. 2021.

I Øvre Pasvik vil de spesielt lete etter nattfly av slekten taigafly (Xestia) som lever i gammelskogen, men knapt funnet i Nord Norge. Flere av artene i denne slekten er kjent fra det nordlige Finland og Sverige.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ, gis Reidar Voith og Per Kristian Slagsvold dispensasjon fra verneforskriftene for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3, pkt. 3.1 og pkt. 7, pkt, og fra verneforskriften i Øvre Pasvik landskapsvernområde § 3, pkt. 6, til å samle inn insekter som beskrevet i søknaden, i perioden 5. juli til og med 19. juli 2021.

Vilkår for tillatelsen:

1. Ferdsel og aktivitet skal være på et minimum innen Øvre Pasvik nasjonalpark og det skal vises hensyn til besøkende.
2. Det kan benyttes inntil 6 feller av sukkerlokke-typen i Øvre Pasvik nasjonalpark, og i tillegg kan innsamling foregå med håv-sveiping.
3. Alt utstyr og kjemikalier mv. skal ryddes opp og transporteres ut av verneområdene ved avslutning av fangsten.
4. Plassering av feller må skje i en minimumsavstand på 100 meter fra merkede turstier, gapahuker og åpne koier.
5. Artsfunn skal rapporteres i artsobservasjoner.no.

6. Reidar Voith skal rapportere sin aktivitet og observasjoner i verneområdene tilbake til nasjonalparkstyret innen 1. desember 2021 og publikasjoner tilknyttet kartleggingen må gjøres kjent for nasjonalparkstyret.
7. Det forutsettes at Reidar Voith har innhentet eventuelle andre nødvendige tillatelser fra myndigheter og grunneier.
8. Brudd på vilkårene medfører at dispensasjonen blir inndratt.

Bakgrunn

Søkerne oppgir at de er erfarne kartleggere av sommerfugler, og har siden år tilbake samarbeidet blant annet med annet med Statsforvaltere (Fylkesmannens miljøvernnavdeling) i flere prosjekter og med Sabima i artskartlegging av sommerfugler i Troms og Finnmark. Sabima er paraplyorganisasjonen for de biologiske foreningene i Norge.

Målet er å kartlegge småsommerfugler som generelt er dårlig kartlagt i Nord-Norge. Dette prosjektet skjer i samarbeide Paul Eric Aspholm ved Nibio Svanhovd som en del av et mangeårig naturfaglig samarbeide under miljøsam arbeidsprogrammet mellom Norge og Russland, og det er støttet økonomisk av Sabimas artkartleggingsprogram.

Innsamlingen vil foregå med håv og med 6 sukkerlokkefeller i gammelskogen for taigaflyene. Søkerne oppgir 3 aktuelle lokaliteter for fellene i Øvre Pasvik men ønsker å vurdere nøyaktig plassering av fellene når de kommer til lokalitetene. De ønsker derfor å ha en så fri mulighet som mulig til å gjennomføre kartleggingen. Ferdsel vil skje med bil langs skogsbilvegene, eller til fots. I forbindelse med røkting av fellene ønsker de å håve, altså sveipe med håv etter andre sommerfugler som måtte fly på lokalitetene. Denne sveiping er langsom og skader ikke vegetasjonen.

Alle funn vil behandles av søkerne og oppbevares i respektive Voith samling og Naturhistorisk museum i Oslo. Funnresultatene vil legges ut på Artskart og sendes forvaltningsmyndighetene.

Verneforskrift

Verneformålet i Øvre Pasvik nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende barskogområde som i det vesentlige urørt i forhold til tekniske inngrep, ta vare på et skogøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen samt ta vare på landskapsformer, særpregede geologiske forekomster og kulturminner. Verneformålet med Øvre Pasvik landskapsvernområde er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med et rikt dyre- og planteliv, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen og ta vare på landskapsformer og særpregede geologiske forekomster.

For begge verneområdene heter det at ivaretagelse av naturgrunnet innenfor verneområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse, og området skal kunne nyttes til reindrift og naturopplevelse. I tillegg heter det for nasjonalparken at området skal kunne brukes til utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriften for Øvre Pasvik nasjonalpark § 3, pkt. 3.1 Vern av dyrelivet heter det at dyrelivet, herunder hi, reir, hekke- og yngleplasser er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelse. Videre heter det i pkt. 7 at forurensning og forsøpling er forbudt, og all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt. I Øvre Pasvik landskapsvernområde er det i verneforskriftens ingen tilsvarende bestemmelser knyttet til dyrelivet. Imidlertid er det i §3, pkt. 6 en tilsvarende bestemmelse om at «Forurensning og forsøpling er forbudt. Avfall skal tas med ut av området. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt».

Verneforskriftene åpner i utgangspunktet ikke for at nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til de omsøkte tiltakene.

Søknaden vurderes derfor videre i forhold til eventuell dispensasjon i Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde, etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ. For å gi en eventuell dispensasjon fra verneforskriften etter denne bestemmelsen, kan omsøkte tiltak verken påvirke verneverdiene nevneverdig eller stride mot verneformål.

Vurdering

Kartleggingen omfatter sommerfuglarter som er lite kjent og hvor søker vurderer at verneområdene har gunstige lokaliteter, spesielt ved forekomsten av gammelskog.

I vurderingen av søknaden skal prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 vektlegges;

- kunnskapsgrunnlaget (§ 8)
- føre-var-prinsippet (§ 9)
- økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10)
- kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11)
- miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)

Kartleggingsprosjektet gjennomføres av erfarne kartleggere som har spisskompetanse på feltet, se [tidligere rapport](#) fra sommerfugl-kartlegging i Finnmark 2019.

Forvaltningen kjenner aktuelle verneområder godt gjennom bl.a. befaringer og utarbeidelse av besøksstrategi (2019) og forvaltningsplanen fra 2009. Det er likevel manglende kunnskaper om insektsamfunn knyttet til den uberørte urskogen av furu i Øvre Pasvik. Kunnskapsgrunnlaget for gjennomføring av kartleggingen er god og tilfredsstillende naturmangfoldlovens § 8. Forvalter vurderer ikke at det er mange andre som søker om tillatelse på samme grunnlag og skape presedens for en utvikling som på sikt kan skade verneformålet. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 vurderes til å være tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt, jf. naturmangfoldloven § 9.

Verneområdene i Øvre Pasvik vurderes å ha unike naturkvaliteter som gammelskog av furu, som er vanskelig å finne utenom de aktuelle verneområdene. Fangsten i forbindelse med kartleggingen vurderes å være kortvarig og så liten i forhold til total biomasse av insekter, at det ikke vil gi nevneverdige konsekvenser for det totale artsinventaret, jf. nml. § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Sukkerlokke-fellene som skal benyttes er en finsk type som kalles «Jalas». Den består av en veke som er fuktet med rødvin hengt opp over en trakt av presenning. Trakten leder ned i et oppsamlingskammer hvor dyrene bedøves og oppbevares til tømning. Selve fellen måler ca. 40 cm i diameter og 50-60 cm i høyde, veier ca. en kilo. Sør-Norge henger den gjerne i fra en gren i ansiktshøyde. I Pasvik skal de henges opp i en line i 2,5 – 3 meters høyde å unngå mulige bjørneangrep. Søkerne oppgir at de ikke tidligere har opplevd at f.eks. hjortevilt, fugler eller flaggermus har vist noen interesse for fellene. Siden fellene også er så små og lette, er det ikke noe behov for tilrettelegging av

lokalitetene. Det er ikke behov for kutting av trær, grener eller lignende. Fellene vil røktes med om lag en ukes mellomrom, og da vil også rødvinnsveken byttes ut.

Når fangsten er endt, vil alt utstyr: feller, liner, veker, bedøvelsesmiddel mm. tas med ut, slik at prosjektet ikke vil etterlate noen spor, verken fra transport eller fangst. Virkestoffene/bedøvelsesmidlene som brukes i fellene betraktes som ufarlige i det omfang de skal brukes her. Metodene gir så små konsekvenser at forvalter ser derfor ikke behov for vurdering av nml. § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Når det gjelder nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver, kan ikke forvalter se at denne kommer til anvendelse i denne saken.

Kartleggingsprosjektet vil bidra til bedre kunnskap om insektfaunaen, også til nytte for forvaltningen av verneområdene. Sannsynligvis vil slik kartleggingen være med på å belyse dynamikken i urskogen i Øvre Pasvik. Forvalter vurderer at kartleggingsprosjektet ikke er i strid med verneformålet og vil heller ikke påvirke verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig.

Statsforvalteren har den 15.06.2021 gitt de samme søkerne dispensasjon til tilsvarende kartlegging i Pasvik-, Neiden- og Munkefjord og Store Sameti-Skjelvatnet naturreservater.

Forslag til vedtak

Vedtak som innstilt (se tidligere i saken)

Sak 11/2021 Høring Flerbruksplan for Pasvikvassdraget og Grense Jakobselv 2021-2030

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har sendt planutkast til ny flerbruksplan for Pasvikvassdraget og Grense Jakobselv på høring, med frist 11. juni. Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har fått utsatt fristen til etter styremøtet.

Høringsutkastet til ny flerbruksplan er utarbeidet av miljømyndighetene i Norge, Russland og Finland. Planarbeidet er forankret i handlingsprogrammet til den norsk-russisk miljøvernkommissjonen (2019-2021) og har vært gjennomført som et eget prosjekt bla. Med finansering fra EU's Kolarctic program. Planarbeidet har vært koordinert på norsk side av Statsforvalteren i Troms og Finnmark. I Russland er Pasvik statlige naturreservat ansvarlig og i Finland den regionale ELY-senteret (Nærings-, trafikk og miljøsentralen i Lappland).

Flerbruksplanen har ingen formell juridisk, men vil være et viktig forvaltningsverktøy i det fremtidige samarbeidet om grensevassdragene og deres nedbørfelt. Relevante punkter fra planens tiltaksprogram vil bli tatt inn i øvrige internasjonale og nasjonale plandokument med formell juridisk status.

Vedtak (uttalelse)

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre er svært positiv til Flerbruksplanen og det trilaterale aspektet i den. Styret har følgende merknader knyttet til delen som omhandler Pasvikvassdraget (uttalelsens pkt. 4 er også drøftet med NIBIO Svanhøvd som er enige i presiseringen):

1) I «Vedlegg 2 -Svar på innspill til flerbruksplanen... « er temaet Gjengroing av grunne områder i vassdraget omtalt. Omtalen går kun på forholdet i Pasvik naturreservat, og konklusjonen er at gjengroing ikke tas med i Flerbruksplanen. Nasjonalparkstyret mener at gjengroing omfatter flere deler av Pasvikelva og må tas med i planen. Gjengroing medfører problemer for ferdsel på elva og kan endre balansen i de akvatiske leveområdene for ulike fisk, fugl, insekter og planter. Det er bra at Flerbruksplanen har fokus på å hindre og rense ulike avløpskilder herunder fra husholdninger, til vassdraget. Imidlertid bør også problemet med gjengroing på grunn av tilførsel av næringsalter fra avløp beskrives som en begrunnelse for dette fokuset.

2) På sidene 9 og 21 er samarbeidet i Pasvik-Enare trilaterale park beskrevet. Denne beskrivelsen har feil og mangler og må oppdateres. Det er viktig å få med alle verneområdene som inngår og hvem som er ansvarlig forvaltningsmyndighet for de respektive områdene. Et alternativ er teksten fra Anneks 17.08.2020 til samarbeidsavtalen av 2008 for den trilaterale parken: «I Finland er Metsähallitus forvaltningsmyndighet for Vätsäri ødemarksområde og Enaresjøen Natura 2000-området, begge verneområdene ligger i Enare kommune i Lappland fylke. I Norge er Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) i Troms og Finnmark forvaltningsmyndighet for Pasvik naturreservat. Øvre Pasvik nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde. Alle de tre verneområdene ligger i Sør-Varanger kommune i Troms og Finnmark fylke.

I Russland er det Pasvik Zapovednik som er underlagt departementet for naturressurser og miljø, ansvarlig for forvaltning og forskning i Pasvik Zapovednik. Departementet for naturressurser og økologi i Murmansk regionen er ansvarlig for forvaltningen av Korablekk naturpark, begge verneområdene ligger i Petsjenga-distriktet i Murmansk regionen.»

I tillegg bør det komme fram at Pasvik-Enare trilaterale park har vært sertifisert som en EUROPARC Transboundary Park siden 2008 (resertifisert 2013 og 2018).

3) På sidene 50-51 heter det: «I Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde skal besøkende ledes gjennom tilretteleggingstiltak og informasjon, slik at verneverdiene og kulturminnene blir ivaretatt.»

Her er det kommet ny lenke til Besøksstrategien i fotnote 50:

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Ovre-Pasvik/publikasjoner/besoksstrategi>

Nasjonalparkstyret vil her foreslå en utvidet tekst:

«Besøkende til Øvre Pasvik nasjonalpark og Øvre Pasvik landskapsvernområde skal ledes gjennom tilretteleggingstiltak og informasjon, slik at verneverdiene og kulturminner blir ivaretatt. Tilrettelegging i randsonene til naturvernområdene er prioritert.

I Pasvikelva i Øvre Pasvik landskapsvernområde blir det tilrettelagt for padling, og traséer for korte sykkelstier mellom skogsveiene er under planlegging.» Dette bør også tas inn i «Mål 9 -Turismen i Pasvikelva nedbørsfelt er bærekraftig.». Dette kan gjøres ved at Øvre Pasvik nasjonalparkstyre tas inn som ansvarlig institusjon i pkt 9.5 om terrengsykling, og et nytt punkt om utvikling av naturvennlig/bærekraftig ferdsel med fartøyer på vann og vassdrag som tar hensyn til sårbar natur og andre brukere, med Øvre Pasvik nasjonalparkstyre som (en av flere?) ansvarlig institusjon.

Under pkt 9.1 må det stå Øvre Pasvik nasjonalparkstyre som ansvarlig institusjon, og ikke bare Øvre Pasvik nasjonalpark.

4) På sidene 63-64 omtales «Mål 4: Høy felles bevissthet om miljøkonsekvenser ved menneskelig aktivitet.»

Nasjonalparkstyret foreslår en mer utfyllende beskrivelse av NIBIO Svanhovd som ansvarlig norsk institusjon i pkt 4.2 om «Lokale og internasjonale årlige seminar, konferanser, økologiske festivaler, miljøpedagogiske aksjoner og arrangementer, filmer, fugletitting og overvåking, registrering av vannfugl osv.» og pkt. 4.4 om «Økologiske utdanningprosjekter, workshops osv. for barn, studenter, lærere og frivillige (dvs. Fenologi på Nordkalotten, Junior Ranger-programmet i besøkssentrene, Forskerlab og Min nasjonalpark).»

NIBIO Svanhovd utfører mange av disse oppgavene i egenskap av autorisert Besøkssenter for Øvre Pasvik nasjonalpark. Dette bør komme fram i tabellen, f.eks som «NIBIO Svanhovd/Besøkssenter Øvre Pasvik nasjonalpark».

Sak 12/2021 Utfordringer med drift og vedlikehold av friluftslivets infrastruktur i verneområdene

- Brev fra verneområdestyret fra Kvænangsbotn og Navitdalen til KLD 11.06.2021

Nasjonalparkstyret er i hovedtrekk enige i henvendelsen om driftsutfordringer fra Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre til Klima- og miljødepartementet.

Vedtak

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre støtter verneområdestyret fra Kvænangsbotn og Navitdalen sitt krav om midler til løpende vedlikehold, tilsyn og drift av anlegg for publikum, som styret har ansvar for.

Sign.

Kurt Wikan leder

Rett protokoll bekreftes:

Sign.

Geir Mortensen